

Test evaluare
Tema II: Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (secolele IX-XVIII) -
Varianța 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. „Victoria căpeteniei tribale maghiare Tuhutum asupra lui Gelu, la începutul secolului al X-lea, nu a avut ca urmare o ocupare de mai lungă durată a Transilvaniei. Numărul mic al mormintelor maghiare din secolul al X-lea - de la Biharea-Oradea, Șiclău, Cluj, etc. - a indicat faptul că în urma campaniei lui Tuhutum nu a avut loc o colonizare maghiară mai semnificativă.

Nu se știe cum a ajuns Gylas cel Tânăr în stăpânirea Transilvaniei, în jurul anului 1000. Anonymus a relatat că prin 1002 (?) s-a ajuns la o bătălie între voievodul Transilvaniei, Gylas cel Tânăr, și regele Ștefan cel Sfânt al Ungariei, deoarece Gylas a refuzat să treacă la catolicism. Ștefan l-a înfrânt și l-a adus împreună cu toată familia în Ungaria. Țara sa <<mare și bogată>> a intrat în stăpânirea regelui ungar.”

(Ioan-Aurel Pop, Thomas Nagler, Istoria Transilvaniei)

B. „Românii, ca popor cucerit și supus, nu au beneficiat de avantaje și privilegii globale din partea autorităților Regatului Ungariei (...). Prin urmare, ei s-au străduit să supraviețuiască în noile condiții și să își adapteze vechile instituții teritorial-administrative realităților implantate dinspre Apus. Organizațiile teritoriale ale românilor, de tradiție romană, (...), au fost țări (terrae), cnezate (judecii), voievodate (ducate) și, mai rar, jupanate. (...).

Aparent, toate organizațiile teritoriale românești au fost anihilate. Dar, pe măsura extinderii controlului efectiv al autorităților asupra teritoriului, atât pe pământul nobiliar (al comitatelor), cât și pe cel atribuit sașilor și secuilor (în speță, în scaune) au ieșit la iveală, așa cum au reușit să supraviețuiască și să se adapteze, structurile teritoriale românești (...). Autoritățile au numit inițial aceste enclave de organizare românească (...) cnezate, voievodate, dar, după 1300, (...) districte ale românilor (...). Districtele au fost teritorii relative bine delimitate geografic (...), în care populația românească a reușit să rămână compactă.”

(Ioan-Aurel Pop, Thomas Nagler, Istoria Transilvaniei)

Pornind de la aceste surse răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, din sursa B, secolul. 2 puncte
2. Numiți, din sursa A, conducătorul Transilvaniei din secolul al XI-lea. 2 puncte
3. Menționați spațiul istoric precizat atât în sursa A, cât și în sursa B. 3 puncte
4. Scrieți litera corespunzătoare sursei care susține că românii și-au păstrat, în unele zone, vechile forme de organizare. 6 puncte
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect). 7 puncte
6. Prezentați două fapte istorice referitoare la acțiunile militare în care a fost implicat spațiul românesc în secolul al XIV-lea. 6 puncte
7. Menționați o caracteristică a unei instituții centrale în spațiul românesc în secolele XV-XVI. 4 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 puncte)

Citiți cu atenție sursa de mai jos:

„Dreptul boierimii de a îl alege pe domn trebuie să se fi manifestat destul de puternic pe dată, ce după înfăptuirea cunoscutelor sale măsuri de întărire a autorității domnești, Ștefan cel Mare a intervenit cu toată energia pentru a face ca boierii, întruniți în vederea alegerii domnului să-l recunoască pe Bogdan ca urmaș al său. Acest drept al boierimii s-a manifestat și atunci când domnul a obținut tronul prin puterea armelor, ca Ștefan cel Mare, în 1457, sau Vlad Țepeș, în 1476; chiar și în aceste cazuri, domnii au trebuit <<aleși>> - sau mai bine zis recunoscuți - de boierimea țării. Faptul că, în 1476, Vlad Țepeș a cerut să fie recunoscut de fiecare mare boier în parte a dovedit că domnul nu a putut conduce țara fără concursul acelora care au deținut puterea în cuprinsul domeniilor lor. Referitor la modul de alegere a domniilor, izvoarele târzii au scris că la ea au participat <<boierii țării, și mari și mici, și altă curte măruntă>>, iar în Țara Românească alegerea au făcut-o <<toți boierii, și mari și mici, și toată curtea>>. Au luat parte, de asemenea, și reprezentanții Bisericii. (...) Dându-și seama că nu au mai avut dreptul de a-l alege pe domn, boierii s-au supus noului obicei, acceptând domnul numit de sultan. Au existat însă și situații de excepție, când domnul a murit pe neașteptate, iar sultanul nu s-a aflat la Istanbul, în care boierii au îndrăznit totuși să aleagă un nou domn, având însă grija de a cere confirmarea sultanului, fără de care voievodul nou ales nu s-a putut menține în scaunul domnesc.”

(Academia Română, Istoria românilor)

Pornind de la această sursă răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți, din sursă, secolul. 2 puncte
2. Precizați, din sursă, o categorie socială. 2 puncte
3. Menționați, din sursă, succesorul lui Ștefan cel Mare, respectiv un alt lider politic. 6 puncte
4. Selectați, din sursă, centrul politic otoman, respectiv titlul monarhului otoman. 6 puncte
5. Formulați, pe baza sursei, un punct de vedere referitor la modalitatea preluării puterii de către domnul țărilor medievale românești, susținându-l cu două informații selectate din sursă. 10 puncte
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală a asigurat funcționarea statelor medievale românești în secolul al XVIII-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) 4 puncte

SUBIECTUL al III-lea

(30 puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre constituirea statelor medievale românești, având în vedere:

- menționarea a două premise externe favorabile constituirii statelor medievale românești;
- prezentarea unui fapt istoric referitor la constituirea statelor medievale românești;
- menționarea unui fapt istoric referitor la consolidarea unui stat medieval românesc;
- prezentarea unei instituții centrale din statele medievale românești;
- formularea unui punct de vedere referitor la rolul constituirii statelor medievale românești și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.